

1928/7
v-7-8

173795

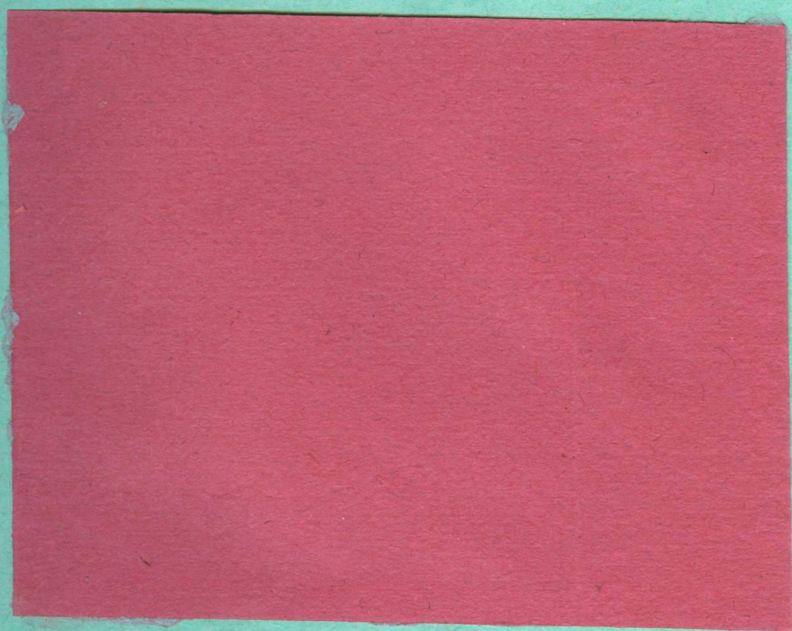
V.N. Karazin Kharkiv National University

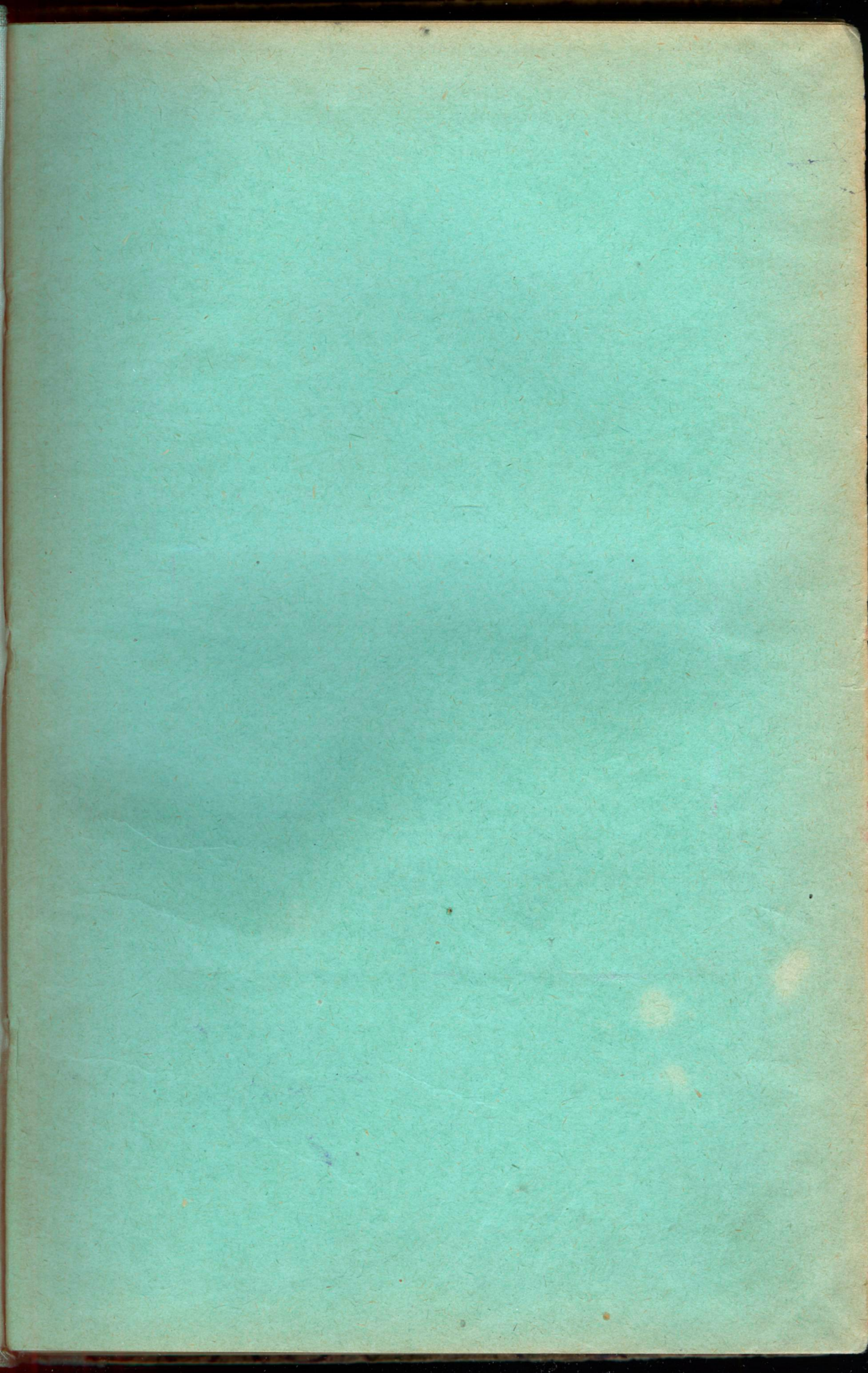
00289185

5

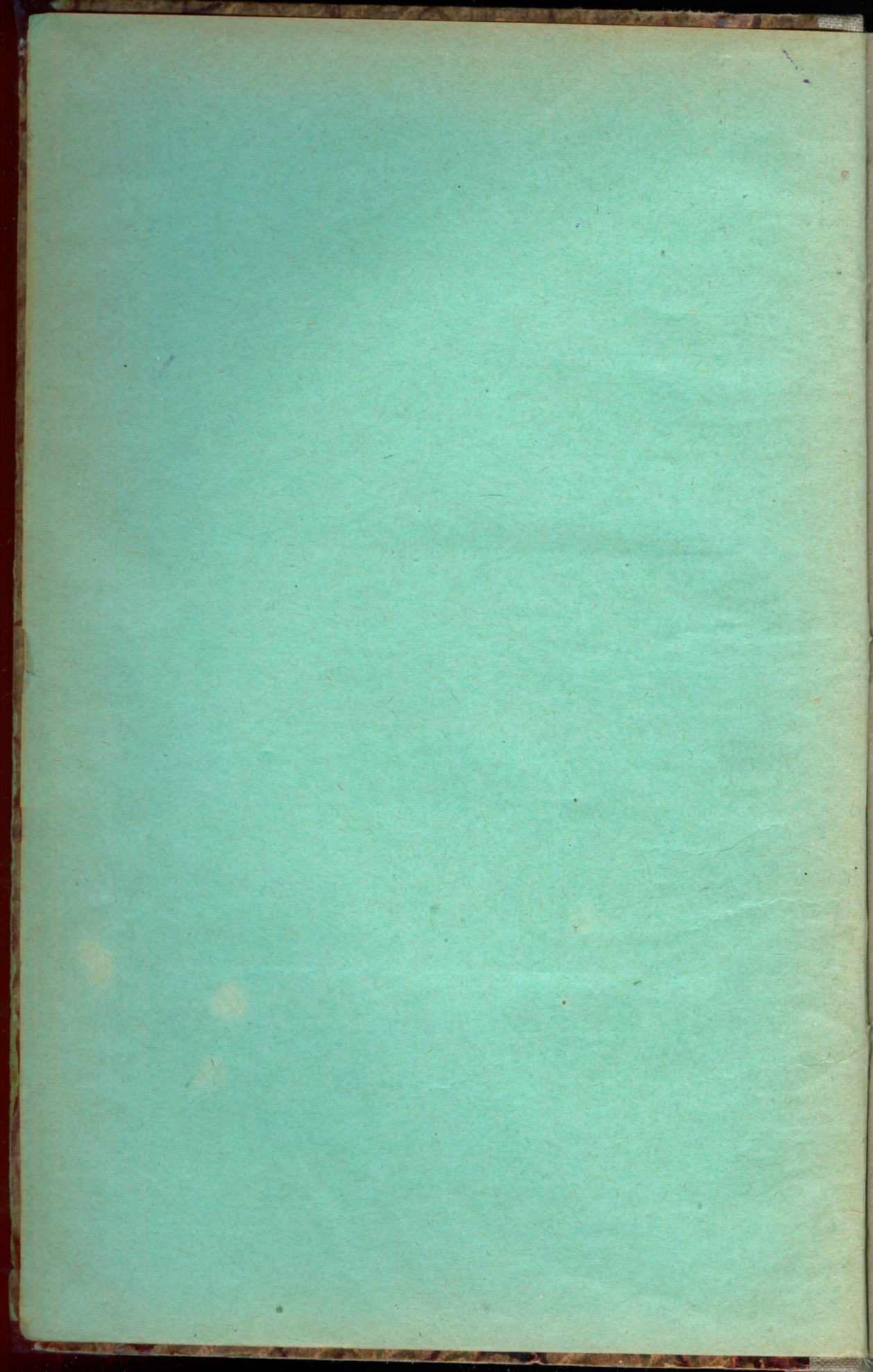

017

К. 5817.

ЧЕРВОНИЙ ШЛЯХ

1280 (28)

№ 7-8

1926

1926
317 а/х

1934

ЦЕНТРАЛЬНА
= НАУКОВО-УЧБОВА =
БІБЛІОТЕКА.

ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО УКРАЇНИ

Продовжується передплату на 1926 рік на великий український громадсько - політичний і літературно - науковий місячник

„ЧЕРВОНИЙ ШЛЯХ“

РІК ВИДАННЯ ЧЕТВЕРТИЙ

Редагують: С. Пилипенко, П. Тичина, М. Хвильовий, О. Шумський
(головний редактор), М. Яловий

Журнал виходить за найближчою участю: І. Айзенштока, Б. Антоненка - Давидовича, акад. Д. Багалія, М. Бажана, проф. О. Білецького, О. Бургардта, Ю. Будяка, Д. Бузька, К. Буровія, С. Вітика, В. Вражливого, О. Гермайзе, А. Головка, М. Горбаня, М. Грінченка, Г. Гринька, О. Громова, В. Десняка, І. Дніпровського, М. Доленга, О. Донченка, О. Досвітнього, О. Дорошкевича, М. Драй-Хмари, К. Дубняка, Г. Епіка, І. Єрофієва, Д. Загула, М. Зерова, П. Іванова, М. Івченка, М. Ірчана, М. Йогансена, Я. Качури, Г. Коляди, П. Козицького, В. Коряка, Г. Коцюби, Г. Коваленка - Коломацького, О. Копиленка, Г. Косинки, С. Кравцова (Криги), І. Кулика, О. Лана, А. Лейтеса, А. Любченка, проф. Я. Мамонтова, М. Майського, Ю. Меженка, О. Мізерницького, Н. Мірза-Авакьянц, В. Мисика, А. Музички, Т. Осмачки, А. Панова, П. Панча, Г. Петренка, В. Підмогильного, Є. Плужника, проф. М. Плевако, П. Попова, О. Попова, М. Равича - Черкаського, Х. Раковського, А. Річицького, М. Рильського, Н. Романович - Ткаченкової, Я. Савченка, І. Сенченка, М. Семенка, О. Синявського, О. Слісаренка, В. Сосюри, М. Сулими, Д. Тася, М. Терещенка, І. Ткаченка, акад. Тутківського, П. Усенка, Д. Фельдмана, П. Филиповича, М. Філянського, Г. Хоткевича, П. Христюка, М. Чернявського, Ф. Шаковицького, А. Шамрая, І. Шевченка, Г. Шкурупія, Г. Шпитерса, В. Юринця, В. Яблуненка, проф. М. Яворського, акад. Д. Яворницького, Б. Якубського, Ю. Яновського, В. Ярошенка та ини.

ЗМІСТ ЖУРНАЛУ „ЧЕРВОНИЙ ШЛЯХ“ № 9

(за вересень) 1926 р.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВІДДІЛ:

О. Лан. Поезії. М. Хвильовий. Даль. Оповідання. І. Дніпровський. Поезії. О. Слісаренко. Поезії. П. Костенко. Вузли. Оповідання. М. Рильський. Поезії. О. Мізерницький. Гануся. Повесть. (Закінчення). П. Сайко. Поезії. Ф. Фрайліграт. Поезії. Перекл. О. Бургардта.

ЗАГАЛЬНО - НАУКОВИЙ ВІДДІЛ:

Т. Степовий. — Буржуазні соціологічні школи (продовження). Л. Олександренко. Костянтин Пекер.

ЛІТЕРАТУРНО - КРИТИЧНИЙ ВІДДІЛ:

М. Ірчан. Аптон Сінклер. Проф. Л. Булаховський. Життя слова. Гр. Майфет. Спіраль.

ЕКОНОМІЧНИЙ ОГЛЯД:

ХРОНІКА

БІБЛІОГРАФІЯ.

К. 5817.

ЧЕРВОНИЙ ШЛЯХ

ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНИЙ
І ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ
МІСЯЧНИК

1280 (28)

~~СС~~

№ 7—8

(40 — 41)

ЛИПЕНЬ — 1926 — СЕРПЕНЬ

ПЕРША ДРУКАРНЯ ДЕРЖВИДАВУ
УКРАЇНИ ім. Г. І. ПЕТРОВСЬКОГО
ХАРКІВ

З М І С Т

О. Лан. Вірші	5
Л. Рогальський. Абрум Різник — Оповідання	7
О. Корж. Черемха. Пісня про дві сорочки	12
М. Чернявський. Блискавиці	17
М. Йогансен. Ось іду по річці. Вірші	65
Д. Гордієнко. Стою біля воріт. Вірші	66
О. Мізерницький. Гануся. Повість	67
Леконт-де-Ліль. Слопи. Перекл. М. Драй-Хмари	101
Ф. Фрайліграт. Перекл. О. Бургардта	103
Т. Степовий. Буржуазні соціологічні школи (закінчення)	105
Акад. Тутковський. Перспективи електрифікації на Україні	127
Д. Соболев. Еволюція і революція.	145
Б. Ейхенбаум. Формальний метод у мистецтві.	182
З. Чучмарьов. Соціологічний метод в історії й теорії літератури	208
А. Шамрай. „Формальний“ метод у літературі.	233
Я. Шик. Проблема взаємовідносин поміж французькою та германською тяжкою промисловістю.	267
Хроніка	282
Бібліографія	293

На увагу читачам: З незалежних від редакції обставин закінчення роману „За плугом“ В. Чередниченкової буде надруковано в книжці ч. 10.

О. ЛАН

ПІСНЯ ПРО ДВІ СОРОЧКИ

I

Я люблю десятчану сорочку,
Як матусю далеку свою...
Виряжала в чужу сторончку,
Провожала й прощалась в гаю.

Гомоніла про голод, про злидні,
Про роззуте життя вдовине.
— Приїзжай по весні хоч на три дні
Та провідай мене.

Та шануйся, синочку,
Не заводься з чужими людьми.
А на згадку про мене сорочку
Ось візьми.

Це з своїх конопельок
І робота своя... Далекі —
Цілу зиму сукала куделю
На сорочку тобі.

Ти - ж... як будеш в неділю вдягати
Цю сорочку, — згадай:
Десь далеко в селі стара мати
Вигляда...

Видно ще щось хотіла —
Про турботне самотнє життя.
Та змарніла верба затримтіла,
Ніби хворе дитя.

Як заміривсь розхрістаний вітер!
Нахилив дерева, захитав:
Він сліди зашкарублого літа
Замітав.

Я пішов, а матуся сплакнула.
— Не забудь. Приїзжай!
Темна ніч обгорнула
Темний гай.

II

Люблю сорочку десятчану,
Як рідні мозолі.
В ній кожна нитка конопляна
Кінчається в землі.

Але сьогодні день майовий,
Червоно вулиці цвітуть.
Вдягну сорочку перкальову,
Як весь фабричний люд.

Я вийду на робочий мітинг.
Трибуна голосно вгорі:
— Єднайтесь, всього світу
Пролетарі.

Війна палацам! Гасло: Ленін —
По всій землі.
Нехай сплетуться наші жмені
За ним, як нитки в перкалі...

Нас сонце в улицях вітає,
Нам уклоняються гудки:
— З всесвітнім маєм,
Робітники!

... А завтра вранці — лист матусі:
— Зanedбана моя!
Мабуть ніколи не вернуся
В село далеке я.

Бо там, за гаєм, я — стеблина,
Загублена в стерні.
А на заводі ми — машина,
Граніт!

Не проклинай, матусю мила,
Бо я - ж тебе люблю:
Я хочу, щоб і ти носила
Сорочку з перкалю.

ЛЕОНИД РОГАЛЬСЬКИЙ

АБРУМ РІЗНИК

I

Коли старий Абрум виходив на вулицю і, сідаючи на ганок давно вже зачиненої крамниці, клав милиці й починав крутити „козячу ніжку“, селяни, що валкою їхали на базар, гукали :

— Здоров, Оверку!.. пшениці не треба?..

Заплошав, сердега!

— Не той час... вези!.. вези!..

І тягнулись хури за хурами, довгим строкатим ланцюгом — везли хліб...

Абрум дивився їм услід, і його сіре, зморщене обличчя кривилося в болючу усмішку.

Він, Абрум Різник, що мав зсипку на сотні пудів, що скуповував по ярмарках худобу і правив на Мінськ цілими вагонами, тепер... бідний, обірваний, голодний...

Не той час...

Хіба тепер можна що робити, коли „влада“ крутиться, як вода у прірві.

Сьогодні Махно, завтра Петлюра, а там червоні, а там Денікин. Кожного бійся... трусися... ховайся... Хіба тепер хто думав за „серйозне діло“.

Перебився з ранку до вечора й гаразд.

А що хліб купують Айзенберги,— вони золото мають, вони фабрику думають пускати, а Абрум... що може Абрум, коли в його „8 їдців“ і він без ноги.

Хоч би діти були, як діти, а то старший Борис знявся добровольцем в армію.

Пішов захищати бідноту...

Пхе!..

Головою накладе, от і все — який з його вояка!

Або Мошко, той, що був у його найкращим хлопчиком, найулюбленішою дитиною, тепер каже :

— Дурниця не „шабес“... їсти нічого, а вони курей купують!..

Гірше за гоя!

Комсомол йому навис на шию.

Хіба він думатиме за батьків!..

Ай... ай... ай...

Довго сидить старий Абрум і все думає і все дивиться на пилу, на шлях, і йому робиться противно, досадно, він сердито забирає милиці і стрюга в двір...

Гляне під повітку — нема нікого: і хто-б там заїхав до його зранку?

Робиться зле...

Відчиняє двері й починає лаятися з Ханою...

II

Над вечір, як окате сонце сховається за коміни махорочної фабрики і з Псла загелкотять гуси, селяни з'їжджаються ночувати.

Абрум держить „ночлежний дом“. Сам наймає хату в Алтера Каганера, а щоб не опухнути з голоду, „тримає підприємство“.

Двері рипають... селяни носять хомути, віжки, збрую... просять відра напоїть коні... товпляться, курять... звертаються до Хани „чайку попити“...

Починається життя...

Абрум розсуплює сиві брови і веселішає; правда й „заробітки“ плакані — ну що там 50—80 к. за „сутки“... а все-таки...

З цього живе...

Усіх знає старий Абрум і з Семенівки, і з Недригайлова, і з Вільшани, з-під Лебедина...

Всі й Абрума знають — поважають старого: люблять слухати, що розказує Оверко.

Хана висока й тонка, мов жердина, світить лампу, вішає під стелю і, змітаючи зі столу крихти, каже:

— Сідайте вечеряти!

— Сядемо, хазяйко, сядемо!

Трусять торбинками, витягають сало в капустяних листках, крашанки, ламають паляниці, натирають цибулею...

Смакують.

Абрум знає, що оце момент побалакати й починає:

— Ну, так як воно у вас в Недригайлові, чи й досі головою Перепічка?

— Е, ні... того вже немає...

Махно вбив...

— Коли-ж саме?

— А проти благовіщення.

— От розбійник... хам... і Абрум виходить на середину хати, махає милицями, трясє бородою і наче великий чорний гайворон — от-от ізніметься, розмахне дужими крилами і кинеться в блакить.

А тим часом надходять „піші“, цеб-то ті, що ночують в Абрума без коней: спекулянти, безробітні, наймити, усякі прохожалі, жінки й чоловіки, здорові й хворі, босі, обірвані, у сіряках, шинелях, у шапках... усякі.

Піша команда... босячня... дерев'яна кавалерія — так зве їх Абрум.

Він одбирає в їх документи і гроші по „гривенику від голови“, показує пальцем на другі двері:

— В каюту... туди... там є сіно!

— Карманообделушники! — каже він услід їм і, як селяни можуть, на сіряках спати і кладуть хомути й збрую під голови, а в хаті

становиться чадно від зіпрілих онуч і „простого“ тютюну, Абрум підходить до дверей „каюти“ і мотузком зав'язує відціль...

Потім обертається:

— Ну, а цукроварню ту, що на Ярошевих хуторах розібрали?..

— І дух не пішов!

— Не цукроварня, а яблучко...

— Пропало!

— Не так роблять селяни... не так... — каже він — ... добро народне... хіба ним нагодують комбед?... ніколи не нагодують...

— Абрум! іди вже спати, хай люди спочивають, годі тобі! — гукає Хана.

Абрум наче не чує, він любить з „мужиком“ побалакати. Він бачить, як „мужик“ на очах йому росте.

Ще п'ять років назад це були зовсім мовчазні, затуркані „хахли“, а тепер побалакати — меду напитися...

— Так-то, так, Оверку, та вже-ж і накіпіло мати у нас і робить на того Лещинського... так накіпіло, що сам би оце роздер гада!.. Ти-ж таки подумай... коли будували цукроварню, я саме тоді в парубках був, а за управляючого правив попів син з Березового, Лука Андреевич... що вже попошмагав хамлюга... довго не забуду... а батько кізяки місив по 15 коп. в день на його „помиях“... Строїв він оті хліви, що від яру по шляху... Хто робив оті окономії? Ми, Оверку, ми оцими-о репаними руками. А хто в їх наживався?... вони... А з кого?... знову з нас же!.. От вони нам у печінках і засіли, значить... Ти думаєш, як ото на їх дивиться нам було — легко? Ссало отут-о... каменюкою давило... Значить, не видержали, не втерпіли, як вийшла революція... хватили... й давай рвать, щоб аж дим горою йшов... щоб і спомину про гадів не було... —

Довго гомонить Абрум, дивується, як здоровий розум селянський прокидається...

Ранком селяни роз'їжджаються, а на вечір знову базарна хвиля починає до „ночлежного дома“ і так що-дня.

Живе, дихає старий Абрум повітрям з-під стріх, знає він його, виріс в ньому.

III

Вчора Борис прислав листа з Гомеля: компрот, обіцяє приїхати, Хана, наплакавшись у волю, цілий вечір носить з листом за Льовкою, щоб він читав...

Абрум мовчки сидить на своєму місці, в продраному кріслі, з підмоклими очима і робить „козячу ніжку“.

— Хане!.. може чаю?..

О, Хана з радістю поставить самовар.

Перший лист за 3 роки!

Боря живий!..

О, вона така рада!.. Вона миттю почне строїти важку артилерію: самовар 2-хвідерний, чобіт Абрума — роздувати, балцанку з гасом, жаровню...

Вона зараз усіх напоїть чаєм, хоч цукру немає — всього лише три цукерки — та всім буде гарно й тепло...

Якраз і приїжджих немає нікого... Та мабуть і пускати не треба, як Абрум гадає?

— Авже-ж!... зачинить ворота!...

І поповзла під стелею лагідно, тихо родинна радість...

Абрум сам витер скло на лямпі... сам засвітив... яскраво, блискуче... погладив по голові Льовку й гукнув до столу дівчат.

Хані сказав, щоб стіл накрила скатертиною.

— Отут занімайтесь... а я буду на вас дивитися...

Діти відчули радість і всім було приємно...

Хана лагодила чашки й різала яшну паляницю, що вчора купила у Кузьми з Смілого...

Самовар вирегочував на столі.

Раптом грюкнуло у вікно, що з вулиці...

Всі здригнули.

— Пустить переночувати, хазяїн.

— Не треба пускати! — сказала Хана...

Абрум взяв милиці.

Надійшов до дверей і гукнув.

— Не пускаємо!

— Та я один чоловік, без коней... пустить, будь ласка... дощ надворі... темно...

Абрум повернувся до Хани:

— Один чоловік!... хай іде... що він нам завадить!... В ту хату на сіно!...

Хана скривилася, але перечити не стала...

Абрум сів. Люба відчинила двері і в хату ввійшов чоловік подорожній з клунком.

— Здорові були, люди добрі!

— Здоров!... — сказав Абрум і вже налагодився побалакати з ним та згадавши, що будуть чай пити — спитав:

— Великий дощ?

— Та гарний... підмочив добре!...

— Здалеку?

— Та я... не тутешній... шукав роботи на селі, та немає... завтра думка на потяг... з Вороніжа я... майстеровий!...

— Ну, давай твій документ!

— Документ?! Навіщо?

— А як же?... тепер багато всякого люду вештається!... порядок такий!...

— Хм... а я от... і той... — став він ритися в кармані...

... — Ось... єсть...

Подав.

Абрум взяв до лямпи, вгледів печатку і заспокоївся.

— Ранком верну!... 10 копійок!... Отам -о на сіно...

Потім вони стали пити чай і цілий вечір балакали за Бориса, а подорожній вклався в темній хаті прямо на столі... і довго мовчки глядів у стелю.

Надворі була гроза, блискавка віхтями борознила стіни... Діти вже пішли спати, Хана постелила чоловікові — він спав у цій кімнаті — і зібравши посуд, понесла аж у третю кімнату, де було її ліжко...

Абрум скрутив „козячу ніжку“ і скинув піджак, коли з другої кімнати виставив голову подорожній:

— Прикурити, хазяїн!..

Абрум, не дивлячись, сказав:

— Іди, закурюй!..

Той увійшов...

Сів біля столу і довго мовчки дивився на Абрума.

Той мимоволі відчув жах:

— Ну, чого?

— Жид пархатий!.. зашипіло, зашкварчало, ржею впилося в Абрума, і дуло нагана вперлося йому в лоба...

Не очі, дві жарини світилися котячим блиском.

— Ні звука... вб'ю!..

Абрум відчув лише, як холодно стало на лобі... в горлі пересохло... і язик терп...

— Сволочі пархаті!.. Зразу кажи мені, хто у вас тут комуніст!

— Я не...

— Вб'ю! — хльоснуло і застигло залізним колом.

— Кажи!..

З язика зірвалося і побігло, скакаючи, перетинаючись:

— Палаженко Іван, Коцюба Пилип, Стрельцин Арон, Са...

— Стій!.. запишу...

Рвонув лівою блокнот з-під сіряка і Абрум углядив, як мелькнули ленти кулемета на грудях хрестом...

— Бандит!.. — вдарило в голову і сполохом розсипалось по нервах... палахнуло жаром у виски...

— Ну?..

— Лейкін Мордух, Сапожник Трохим... — ледве обертав язиком Абрум.

— Скільки в городі війська?..

— 20-й полк... один...

— Парх... золото — на стіл!

— Нема золота!

— Без балачок... живо мені...

Абрум бликнув очима:

— Я без нюги... не встану... милиця впала!..

— Жид смердючий, подавай йому!

Нагнувся.

Абрум схопив зі столу ніж, що залишився після вечері, і з усієї сили вдарив в голу шию бандита...

Кров порснула йому в обличчя, на одержу і вмазала бороду:

Розітнувся постріл — куля пішла під диваном.

Зчинився галас

Хана розбила вікно і кричала не своїм голосом. Діти плакали. А Абрум сидів зверху бандита, весь заюшений в кров і, зціпивши зуби, бив по голові ручкою нагана — і здавалося, що він порався над толубом зарізаної животини...

ОЛЕЛЬКО КОРЖ

ЧЕРЕМХА

(зимні октави)

... Как будто кто
Черемуху качает
И осыпает снегом у окна
С. Есенин

1

Благословляю віхолу і иній
І ще берез сріблясту сивину:
В один якийсь зимовий вечір синій
У білому наметі я засну.
Навік засну і холод серце спинить,
В останній раз згадаю про весну:
Мов хрестики од білої бузинки,
На чоло упадуть мені сніжинки.

2

Вони вквітчають голову вінцем.
І до землі, до рідної матусі,
Я припаду в нестямі так — лицем,
Немов улітку у траві на лузі.
І думаю чомусь, що полинцем
Мені запахне в дикій завірюсі
І чимось ще. І я сп'янію вмиць,
Нап'юся білого вина зими.

3

Я спогадів густу, пишну розсаду
Уже-ж поллю сльозами так, як слід.
І чи то з лісу, чи з старого саду
До мене зенесе черемух цвіт...
(Черемуху завжди вітаю радо
Ще від дитячих безтурботних літ:
Зломлю було я кучеряву гілку
Й несу до хати — пахоців тих скільки!).

4

І жаль мені тих гілок, що ламав...
Ах цвіту біль! яка вона хороша —
Ну я від неї просто без ума.
Благословенна будь же ти, пороша.
Й здається ніби — польова зима
Кудись несе з черемухою коша,
І стелить біль холодну навкруги,
І славлю я черемуху — сніги.

5

Чорніє ліс ген-ген знайомий, рідний,
А навпростець туди через поля
Проліг саней ріжнатих пошморг рівний,
Неначе по шнуру хтось гнав коня:
Якийсь селяк безпомічний, стобідний
Дожився може — що немає й пня
І жінка випхала: поїдь раненько
Та привези дрівець мені сухеньких.

6

Вчувається: рипить кряжистий дуб.
Як я боявсь колись його рипіння!
І зарікався: більше не піду,
І хутко біг із лісу я в тремтінні,
Боявсь, щоб чорт мене там не оскуб
Й не заволік у землю між коріння.
Пройшли літа — і я вже залюбки
Пішов би сам тепер в лісовики.

7

В однім дуплі з совою жив би вкупі,
Сумне „ку-гу“, що-голосу, кричав.
Лісничому, підкравшись до халупи,
Котом невидимим в півтімі нявчав.
На всіх людей таких лякливих, глупих,
Нагонив би я острах по ночах!
Мисливцеві — клянуся я землею —
Запорошив би очі порохнею.

8

Тоді-б цькував на нього: улюлю
Геть убірайсь подалі ти від лісу!
Не смій мене куражити: я сплю
(і кинув би йому під ноги хмизу).

Тут все моє, усе я тут люблю! —
І горличку я захистив би сизу.
Та ба — не тим, не тим я зовсім зріс
Й без горличок тепер мовчазний ліс...

9

Вороно, здрастуй! Ти немов на чатах
Сидиш весь день ще зраня на шляху,
Але на зло дорога не почата,
Ну хоч здихай без їжі на снігу.
Пожди, пожди, з села ген-ген он мчаться
Споряджених кудись багацько хур.
Вже певне це — ти будеш не голодна,
Ач повезло таки тобі сьогодні.

10

І завтра переб'єшся ти так-сяк,
Прокаркаєш коняці вічну славу.
Скажи - ж, вороно, чи смачний кізяк,
Що ще парує, мов гаряча страва?
Напевно ти його смакуєш так,
Як я смакую цю свою октаву,
Хоча і бачиш може як у сні
Маленьку ціпу десь у бур'яні.

11

Дзьобай, дзьобай — підніметься негода
І кізяки ці снігом занесе,
І буде їх безповоротно шкода,
Як — недоспіваних мені пісень.
Ти заголосиш: матінко, природа,
Невже оце й життя моє усе!
Та ні — погожа випала ця днина
Й надалі, ніби, буде ще година.

12

А там зимі вже хутко і кінець —
Не знатимеш голодної долі.
Гніздо помостиш, нанесеш яєць...
Та тільки, знаю, будуть яйця долі:
Їх забере у тебе Льонька - грець
І ти діток не діждешся ніколи —
Дістане й з неба він гніздо твоє
І яйця обзем без жалю поб'є...

13

Ти вже летиш — зібралась на ночівля?
Ще поговоримо один часок!

Ніч місячна: знайоме знайдеш гілля,
А чи улюблений сухий сучок.
У мить перелетиш ти снігопілля —
Не за горами затишний лісок.
А забаришся — не біда: два кроки
До вітряка, що ген біля дороги.

14

Та я лиш це... відомо щоб було:
Колись життя залишу без вагання
І геть піду шукати за село
Прекрасне біле польове вмирання.
Воронінько, в холодний мерзлий лоб
Мені ти стукнеш тричі на прощання,
Й прокаркаєш на вітер, на поля:
Замерзлого поета я найшла!

15

Вечірня даль і синювата сутінь...
Мутніє поле біле снігове.
Звідкіль взялась ця синя каламутінь,
І хвилию куди вона пливе?
З села ні півня, ні собак не чути,
Не обзивається ніщо живе,
Як вимерло усе, навколо тихо,
Здавалось спать зібралось і лихо.

16

Сніжок на землю мрійно так ляга,
Несміливий такий, поодинокий.
На серці і не сум і не нудьга,
А польовий із-синя-сніжний спокій!
В цю мить шумує може десь пурга
І стогнуть-квелять дерева високі,
І мох тримтить зелений на корі,
І звір сидить голодний у норі.

17

Далеко як я від села, від хати! —
Один, як пень, стою посеред піль.
Ні перед ким ні в чім не винуватий,
І не позве мене ніхто звідціль.
Удома все — одна старенька мати
Пряде невтомно на сорочку біль.
І може лащиться котусь перістий:
Чи не дадуть йому що попоїсти.

18

На смерть готує мати полотно...
Її убогая вузенька нива
Родила плоскінь так уже давно,
А цей рік в неї скільки є прядива!
І на сорочку буде й на рядно.
Ах, як моя матусенька щаслива!
(Та не попросить полотна вже син...
Йому десь витчуть і сніги і синь).

19

Благословляю тихий вечір синій,
Сріблясту сивину моїх снігів
І віхолу, і кучерявий иній —
Всьому складаю я білястий спів —
Як тій черемусі, що коло тину
Колись цвіла в саду моїх батьків —
Де стежечки білили всі од неї,
Немов полотна матери моєї...